

Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

Α΄ Γυμνασίου

Θεματική ενότητα:

Εικόνες της Ελλάδας στην ποίηση

Τίτλος:

«Η νήσος των ποιητών»

ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΤΕΝΤΟΜΑ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σεναρία και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας λογοτεχνίας: Βασίλης Βασιλειάδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνια 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Η νήσος των ποιητών

Δημιουργός

Σταυρούλα Τεντόμα

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική λογοτεχνία

Τάξη

Α΄ Γυμνασίου

Χρονολογία

Αύγουστος 2013

Διδακτική/θεματική ενότητα

Εικόνες της Ελλάδας στην ποίηση

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

8 ώρες

Χώρος

Ι. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο Πληροφορικής.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Οι μαθητές και οι καθηγητές χρειάζεται να είναι εξοικειωμένοι με:

- ο την εργασία σε ομάδες. Από την αρχή της σχολικής χρονιάς φροντίζουμε να εκπαιδεύσουμε τους μαθητές μας στην καλή συνεργασία, στον σεβασμό και την αποδοχή της γνώμης των άλλων, ώστε στο δεύτερο τρίμηνο να λειτουργήσει η ομαδοσυνεργατική μέθοδος και ο καταμερισμός ευθυνών να γίνεται από τα μέλη κάθε ομάδας με τη δική μας βοήθεια, όποτε χρειαστεί.

- ο επεξεργαστή κειμένου ή πρόγραμμα παρουσίασης. Έχουμε φροντίσει να μάθουν τα παιδιά να χρησιμοποιούν επεξεργαστή κειμένου ή πρόγραμμα παρουσίασης από το πρώτο τρίμηνο (αν δεν γνωρίζουν). Επιδιώκουμε τη χρήση του εργαστηρίου της Πληροφορικής για αυτόν τον σκοπό. Μπορούμε να ζητήσουμε και την αρωγή του συναδέλφου της Πληροφορικής.

Προϋποθέσεις υλοποίησης μόνο για τον μαθητή:

- ο Να διαθέτει e-mail. Από την αρχή της σχολικής χρονιάς φροντίζουμε να έχουμε σχηματίσει κατάλογο με τα e-mails των μαθητών μας.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για τη σχολική μονάδα:

- ο Διαθέσιμο το εργαστήριο της Πληροφορικής.
- ο Σύνδεση με το διαδίκτυο στην αίθουσα διδασκαλίας όπου θα εφαρμοστεί μέρος του σεναρίου. Εξυπηρετεί η ύπαρξη διαδραστικού συστήματος.
- ο Ύπαρξη φορητού Η/Υ και βιντεοπροβολέα.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

—

Το σενάριο αντλεί

Ιωάννης Κονδυλόπουλος, Ένα διήγημα κι εγώ - Ένα διήγημα κι εμείς, Νεοελληνική Λογοτεχνία Α΄ Γυμνασίου, 2013. Δανειζόμαστε τον τίτλο τον οποίο διασκευάζουμε για να τον χρησιμοποιήσουμε ως τίτλο ενός φύλλου εργασίας.

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Μέσα από μία βιωματική διδασκαλία επιχειρείται η μύηση των μαθητών/μαθητριών στις εικόνες της ποίησης. Όλες οι δραστηριότητες εστιάζουν στον μαθητή. Αρχικά αξιοποιείται η βιωματική σχέση των παιδιών με την Ελλάδα. Στη συνέχεια, τα παιδιά παρακολουθούν την εντύπωση που δημιουργεί στους ποιητές η Ελλάδα,

καταγράφουν τις εικόνες που προκαλούν στη φαντασία τους τα ποιητικά κείμενα και προσπαθούν μέσα από παιγνιώδη φύλλα εργασίας να ανιχνεύσουν τα συστατικά της ποιητικής εικόνας.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Ο τίτλος δεν παραπέμπει, βέβαια, σε κάποιο νησί του τόπου μας από το οποίο κατάγονται ποιητές. Η νήσος Άνδρος του Ανδρέα Εμπειρικού (που αποτέλεσε την [αφετηρία](#) του σεναρίου) συνδέεται στη συγκεκριμένη διδακτική πρόταση με κείνον τον τόπο ο οποίος βρίσκεται στον χάρτη, αλλά τον ψηλαφείς με τα μάτια κλειστά.

Στο σενάριο πρωταγωνίστρια δεν είναι η Ελλάδα αλλά η ποίηση. Η Ελλάδα δίνει την αφορμή για την αναζήτηση της γνώσης. Βασική επιδίωξη είναι η συνομιλία του παιδιού με το ποιητικό κείμενο. Η διδακτική πρόταση επιδιώκει να φανταστεί ο μαθητής την ποιητική εικόνα, να αφουγκραστεί τους ήχους της· να το «μυρίσει» το ποίημα. Αποφεύγοντας να δώσουμε έτοιμη γνώση στους μικρούς μας μαθητές επιχειρούμε να ανοίξουμε τον δρόμο για τον κόσμο της Λογοτεχνίας. Στην προσπάθεια αυτή αξιοποιούμε το παιχνίδι. Επίσης, επιδιώκουμε μέσα από ευχάριστες δραστηριότητες να γνωρίσουν οι μαθητές τις δυνατότητες που παρέχουν τα ψηφιακά μέσα για το μάθημα της Λογοτεχνίας, επιζητώντας τη σταδιακή αξιοποίηση τους με τρόπο δημιουργικό.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Επιδιώκεται οι μαθητές και οι μαθήτριες να μάθουν ότι η θέαση του κάθε τόπου (αλλά και ολόκληρου του κόσμου) είναι υποκειμενική υπόθεση, διότι εξαρτάται από τα βιώματα και την προσωπικότητα του κάθε ανθρώπου.

Γνώσεις για τη λογοτεχνία

Επιδιώκεται οι μαθητές και οι μαθήτριες να μάθουν ότι:

- ο όταν ένας ποιητής απεικονίζει έναν τόπο σε ένα ποιητικό κείμενο δεν τον αποδίδει φωτογραφικά. Ένα ποίημα είναι η έκφραση των αισθημάτων που γεννά ένας τόπος στον καλλιτέχνη
- ο η πρόσληψη του ποιήματος για τον κάθε αναγνώστη είναι μοναδική.

Γραμματισμοί

Επιδιώκεται οι μαθητές και οι μαθήτριες να μπορούν:

- ο να μετασχηματίζουν σε κείμενο το αίσθημα που τους γεννά ένα ποιητικό ερέθισμα
- ο να αναζητούν και να εντοπίζουν οπτικά κείμενα που να αντιστοιχούν σε εικόνες γραπτών ποιητικών κειμένων
- ο να κάνουν φροντισμένη ανάγνωση των εργασιών κατά την παρουσίαση
- ο να αναζητούν και να εντοπίζουν λέξεις που συγκροτούν μία ποιητική εικόνα
- ο να δημιουργούν πολυτροπικά/ψηφιακά κείμενα
- ο να συνεργάζονται.

Διδακτικές πρακτικές

Προτείνεται βιωματική προσέγγιση. Το σενάριο αναπτύσσεται σε τρεις φάσεις (Α΄ *Πριν την Ανάγνωση*, Β΄ *Ανάγνωση*, Γ΄ *Μετά την Ανάγνωση*) και εφαρμόζεται μέθοδος project. Ειδικότερα προτείνεται στην Α΄ φάση μετωπική διδασκαλία και ατομική εργασία λόγω της επιδίωξης να αντιληφθούν οι μαθητές/μαθήτριες ότι η πρόσληψη του ποιήματος για τον κάθε αναγνώστη είναι μοναδική. Ο εκπαιδευτικός δείχνει στα παιδιά τον τρόπο δουλειάς, για να τον εφαρμόσουν μέσα στην ομάδα με ομαδική εργασία στη Β΄ και Γ΄ φάση. Αξιοποιείται η ανάληψη ρόλου από κάθε μαθητή και η ομάδα στο τέλος της εργασίας κάνει τη σύνθεση (βλ. [Οδηγός Λογοτεχνίας για Δημοτικό και Γυμνάσιο](#), Νέο Πιλοτικό Πρόγραμμα Σπουδών, 83).

Τα παιδιά οργανωμένα σε ομάδες αναλαμβάνουν να φέρουν σε πέρας αποστολές και να πετύχουν ορισμένους στόχους με όρους που παραπέμπουν σε ομαδικά παιχνίδια. Συνεργάζονται όλοι στις δραστηριότητες, εκπαιδευτικός και παιδιά. Ο εκπαιδευτικός κατευθύνει σε κάποια σημεία τους μαθητές του λόγω της

μικρής ηλικίας τους. Επίσης, αξιοποιούνται οι ΤΠΕ για δημιουργικές εργασίες, όπως η σύνθεση πολυτροπικών/ψηφιακών κειμένων. Επιδίωξη μας είναι να δημιουργηθούν σταδιακά, ξεκινώντας από την Α΄ τάξη, μαθητές που ενεργούν για να φτάσουν στη γνώση.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

«Η αφετηρία ήτο η νήσος Άνδρος...» (*Η Άνδρος του Ανδρέα Εμπειρικού* 2004: 312-313). Καθώς διάβαζα τα λόγια του ποιητή (ό.π.: 30) «Αλλά δεν γράφω εδώ οδοιπορικών, ούτε οδηγόν προς χρήσιν των περιηγητών. Εκφράζω τα αισθήματα που γεννά εις την ψυχήν μου η περικαλλής και βορειότερα των εκ του Ελληνικού Αρχιπελάγους αναδυομένων εν εκστάσει νήσων», μία σκέψη γεννήθηκε: να μιλήσουμε στα παιδιά για «μία διαφορετική διαχείριση της πραγματικότητας» (Ελύτης 1986: 285), αυτήν που προτείνει η ποίηση.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το σενάριο κινείται στο πλαίσιο του [Νέου Πιλοτικού Προγράμματος Σπουδών](#) και εντάσσεται στην ενότητα «Εικόνες της Ελλάδας στην Ποίηση» της Λογοτεχνίας Α΄ Γυμνασίου.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι ΤΠΕ αξιοποιούνται ως εργαλεία αναζήτησης εικόνων στο διαδίκτυο και ως μέσα δημιουργίας πολυτροπικών κειμένων. Επίσης αξιοποιείται το ηλεκτρονικό περιβάλλον *issuu*, για να μετατρέψουν οι μαθητές/μαθήτριες τα ψηφιακά τους κείμενα σε ψηφιακό βιβλίο –άλλη ψηφιακή μορφή, η οποία μπορεί να προκαλέσει μεγαλύτερη απήχηση της εργασίας τους. Σε εναλλακτικό φύλλο εργασίας, στο πεδίο «Άλλες Εκδοχές», προτείνεται η αξιοποίηση του περιβάλλοντος *Wordle* για τον εντοπισμό της συχνότητας των λέξεων στα ποιητικά κείμενα. Πέρα από την εργαλειακή χρήση των ΤΠΕ επιδιώκεται με τις κατάλληλες ασκήσεις να εξοικειωθούν οι μαθητές/μαθήτριες με τις δυνατότητες που παρέχουν τα ψηφιακής

μορφής κείμενα, ώστε σε μεγαλύτερη ηλικία να είναι σε θέση να αξιολογούν τα ψηφιακά περιβάλλοντα και να τα αξιοποιούν δημιουργικά.

Κείμενα

Λογοτεχνικά κείμενα σχολικών εγχειριδίων

ΚΝΑ Β' Γυμνασίου:

Γιώργος Σαραντάρης, [«Ξυπνάμε και η θάλασσα ξυπνά μαζί μας»](#).

Νίκος-Αλέξης Ασλάνογλου, [«Αθήνα»](#).

ΚΝΑ Γ' Γενικού Λυκείου:

Μανόλης Αναγνωστάκης, [«Θεσσαλονίκη, Μέρες του 1969 μ.Χ.»](#).

Λογοτεχνικά κείμενα εκτός σχολικών εγχειριδίων

Ανδρέας Εμπειρικός, [«Άνδρος-Υδρούσα»](#). Στο *Η Άνδρος του Ανδρέα Εμπειρικού*, 310-311. Αθήνα & Άνδρος: Άγρα & Καίρειος Βιβλιοθήκη, 2004.

Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, [«Στην Παναγίτσα στο Πυργί»](#). Στο *Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Β' Γυμνασίου*, 131. Αθήνα: ΟΕΔΒ, 2005.

Οδυσσέας Ελύτης, «Η ταρατσα και το παράθυρο» (α'). *Τα ρω του έρωτα*, 64. Αθήνα: Ύψιλον/βιβλία, 1986.

Γιώργος Σεφέρης, ΒΒ' [«Μποτίλια στο πέλαγο»](#) (από τη συλλογή *Μυθιστόρημα*). *Ποιήματα*, 57. Αθήνα: Ίκαρος, 1977.

Υποστηρικτικό/εκπαιδευτικό υλικό

Ιστοσελίδες

[issuu](#)

[Wordle](#)

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Α' φάση, 2 ώρες

1^η ώρα

Ξεκινάμε βιωματικά. Μία διδακτική ώρα πριν ξεκινήσουμε το σενάριο ζητάμε από όλους τους μαθητές/τις μαθήτριες να μας στείλουν στο προσωπικό μας e-mail (το οποίο είναι γνωστό στα παιδιά από την αρχή της σχολικής χρονιάς), σε ένα αρχείο Word, μία φωτογραφία από διακοπές, εκδρομές, από τη γειτονιά, από το χωριό του παππού και της γιαγιάς, από έναν τόπο της Ελλάδας που σημαίνει κάτι για αυτούς, ο οποίος τους γέννησε π.χ. έντονα συναισθήματα: χαράς, πόνου. Στο αρχείο Word, μαζί με τη φωτογραφία έχουν σημειώσει το όνομα του τόπου και δύο λόγια για αυτό το μέρος, επιμένοντας στην εντύπωση που τους γεννά αυτός ο τόπος. Διευκρινίζουμε από την αρχή ότι δεν θα μπορέσουμε να δούμε όλες τις φωτογραφίες στην τάξη αλλά θα επιλέξουμε τυχαία.

Αφού συγκεντρώσουμε τα αρχεία ξεχωρίζουμε τα κείμενα τριών ή τεσσάρων παιδιών (ή όσων κρίνουμε ότι μπορούμε να αξιοποιήσουμε σε μία διδακτική ώρα). Επιλέγουμε τα παιδιά με βάση την ημερομηνία γέννησής τους, ορίζοντας ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα π.χ. από 1 μέχρι 4 οποιουδήποτε μήνα. Προβάλλουμε τα κείμενα σε διαδραστικό πίνακα ή σε οθόνη με χρήση φορητού Η/Υ, βιντεοπροβολέα και οθόνης.

Εστιάζουμε στη φωτογραφία και στο όνομα του τόπου που απεικονίζει. Μπορούμε να ζητήσουμε από ένα παιδί να περιγράψει τη φωτογραφία και στη συνέχεια διαβάζουμε το σχόλιο. Καλούμε τα παιδιά να πουν αν η εντύπωση του συμμαθητή/της συμμαθήτριάς τους που έγραψε το σχόλιο είναι θετική ή αρνητική και ποιες λέξεις τη φανερώνουν. Τις σημειώνουμε στον πίνακα. Επίσης, ζητάμε από κάποια παιδιά να πουν ποια εντύπωση τους δημιούργησε η φωτογραφία. Σημειώνουμε πάλι στον πίνακα τις απαντήσεις¹.

Ελέγχουμε αν συμπίπτουν με την εντύπωση του παιδιού το οποίο έφερε τη φωτογραφία. Αν υπάρχει διαφορά στις εντυπώσεις, ρωτάμε τι κατά τη γνώμη τους

¹ Μπορούμε να ζητήσουμε από δύο παιδιά να σχολιάσουν την κάθε φωτογραφία (όχι τη δική τους) και να σημειώνουν στον πίνακα τις απαντήσεις, για να δώσουμε ευκαιρία σε αρκετούς να συμμετάσχουν στο μάθημα.

δημιουργεί τη διαφορά. Αναμένουμε να πουν με τον τρόπο τους ότι το βίωμα δημιουργεί τη διαφορά. Εξηγούμε ότι αυτά τα βιώματα γίνονται τέχνη από τους δημιουργούς. Αποκαλύπτουμε στα παιδιά ότι έχουμε σκοπό να ασχοληθούμε στα επόμενα μαθήματα με ποιήματα τα οποία έχουν ως ερέθισμα έναν τόπο, συγκεκριμένα από την Ελλάδα αφού σε αυτήν ζούμε.

Αναφέρουμε ότι θα ξεκινήσουμε με έναν ποιητή ο οποίος αποτυπώνει με το ποιητικό κείμενο το αίσθημα που του δημιουργεί ένας τόπος. Δίνουμε το κείμενο του Ανδρέα Εμπειρικού [«Άνδρος- Υδρούσα»](#) σε φωτοτυπία και ως εργασία για την επόμενη φορά αναθέτουμε στα παιδιά να σημειώσουν τις εικόνες που εντοπίζουν στο κείμενο και την εντύπωση που, κατά τη γνώμη τους, δημιουργεί ο τόπος στον ποιητή. Επίσης, τους ζητάμε να χρωματίσουν τις λέξεις που δείχνουν αυτή την εντύπωση.

2^η ώρα

Αν βρισκόμαστε στην αίθουσα διδασκαλίας, παρουσιάζουμε στον διαδραστικό πίνακα (ή σε οθόνη με χρήση φορητού Η/Υ και βιντεοπροβολέα) ή απλώς διαβάζουμε το κείμενο του Εμπειρικού για την Άνδρο, στο οποίο είναι έντονη η «υποκειμενική εικόνα». Ρωτάμε πώς νομίζουν ότι νιώθει ο Εμπειρικός για την Άνδρο. Σημειώνουμε στον πίνακα τις απαντήσεις. Διαβάζουμε ένα απόσπασμα από το ημιτελές λήμμα «Άνδρος» της Προσωπικής Εγκυκλοπαίδειας του Ανδρέα Εμπειρικού στο οποίο φαίνεται ότι του «ενεποίησε» εντύπωση αληθινού Παράδεισου (Πολέμης 2004). Ελέγχουμε όλοι μαζί αν συμπίπτουν οι γνώμες των παιδιών με την άποψη του ποιητή. Ζητάμε από τα παιδιά να πουν αν μπορεί κανείς να δει αυτή την ποιητική εικόνα της Άνδρου με τα μάτια του. Αναμένουμε αρνητική απάντηση. Επιμένουμε καλώντας να μας απαντήσουν πού βρίσκεται αυτή η Άνδρος την οποία απεικονίζει ο ποιητής. Γράφουμε τις απαντήσεις τους στον πίνακα. Κάποιο παιδί θα πει «στη φαντασία του» ή κάτι παρόμοιο το οποίο σημειώνουμε στον πίνακα για να το αξιοποιήσουμε στη συνέχεια.

Έρχεται η σειρά των μαθητών να μας πουν ποια στοιχεία εντόπισαν από την εργασία που τους είχαμε αναθέσει. Εξυπηρετεί η ύπαρξη διαδραστικού πίνακα, γιατί

μπορούμε να χρωματίσουμε τα σημεία τα οποία μας ενδιαφέρουν. Διαφορετικά γράφουμε στον πίνακα ποιες εικόνες εντόπισαν και ποιες λέξεις δείχνουν την εντύπωσή του ποιητή από τον τόπο.

Εξηγούμε ότι είναι σημαντικό, για να αναπτύξουμε μία σχέση με την ποίηση να εντοπίζουμε τις εικόνες των ποιητικών κειμένων. Ειδικά για τη δράση μας, χρειάζεται να φανταζόμαστε μέσω των ποιητικών εικόνων τα τοπία που αυτές παρουσιάζουν. Αυτός είναι ένας από τους στόχους μας. Ένας άλλος είναι να αντιληφθούμε ότι το ποίημα προσλαμβάνεται διαφορετικά από τον κάθε αναγνώστη. Επίσης, έχουμε ως στόχο να εντοπίζουμε τις λέξεις με τις οποίες δημιουργούνται οι εικόνες. Σημειώνουμε στον πίνακα τους στόχους μας.

Για να το βιώσουμε περισσότερο, τους προτείνουμε να έρθουμε σε επαφή με κάποια ποιήματα στα οποία οι ποιητές εκφράζουν το αίσθημα που τους γεννά ένας τόπος και να ακολουθήσουμε μία πορεία μαζί τους σε διάφορα μέρη της Ελλάδας. Ένας τόπος είναι ένα ερέθισμα για τον ποιητή· για μας στη δραστηριότητά μας ερέθισμα θα είναι το ποίημα. Πριν αρχίσει η δράση ενημερώνουμε ότι αξιολογείται θετικά η συμμετοχή στις εργασίες, η έγκαιρη ολοκλήρωση των εργασιών και η ικανοποιητική ανταπόκριση στα ζητούμενα. Αναρτούμε τα κριτήρια της θετικής αξιολόγησης στον πίνακα ανακοινώσεων.

Μοιράζουμε τα κείμενα φωτοτυπημένα μαζί με το [1^ο φύλλο εργασίας](#). Ονομάζουμε τα φύλλα εργασίας φύλλα «πορείας», εφόσον πρόκειται για διαδρομές που ακολουθούν τα παιδιά, με αφορμή μία ποιητική εικόνα, προς την ανακάλυψη της γνώσης. Σε κάθε φύλλο δίνουμε και έναν παιγνιώδη τίτλο ο οποίος δηλώνει ένα χαρακτηριστικό στοιχείο της δραστηριότητας. Κάθε παιδί επιλέγει ένα ποίημα κρυφά από τους συμμαθητές του, για να μην δημιουργηθούν στη συνέχεια ομάδες με βάση τις παρέες². Το διαβάζει και προσπαθεί σύμφωνα με το φύλλο εργασίας να φανταστεί την εικόνα που παρουσιάζει το κείμενο. Για να βοηθήσουμε τα παιδιά (κατά την επεξεργασία του φύλλου εργασίας) να θυμηθούν ότι ο ποιητής δεν αποδίδει την

² Δεν συνεργάζονται ακόμη μεταξύ τους.

πραγματικότητα, θέτουμε την ερώτηση κατά πόσο μπορεί να δει τον τόπο, όπως τον παρουσιάζει ο ποιητής, με τα μάτια του.

Στη συνέχεια παρακινούμε το κάθε παιδί στο φύλλο εργασίας να αξιοποιήσει τη φαντασία του. Καταγράφει την εικόνα που φαντάζεται σε ένα τετράδιο και στο σπίτι τη μεταφέρει σε ένα αρχείο Word. Σημειώνει επίσης τις λέξεις, τις φράσεις και τους στίχους που του δημιούργησαν την συγκεκριμένη εντύπωση και στέλνει στο e-mail μας την εργασία. Αν κάποια από τις εργασίες δείχνει ότι ο μαθητής/η μαθήτρια δεν έχει προσεγγίσει καθόλου το ποίημα, θα πρέπει διακριτικά να συζητήσουμε μαζί του/της, σε εξωδιδακτικό χρόνο, για να βρούμε κάποια σημεία επαφής με το ποίημα. Μπορεί να χρειαστεί να επανεξετάσει το κείμενο, ώστε όταν θα αξιοποιήσουμε τα κείμενα των μαθητών στο εργαστήριο να μην προκληθεί αναστάτωση από κάποια «ανάγνωση» που θα απέχει πολύ από το ποίημα.

Β' φάση 5 ώρες

1^η ώρα

Βρισκόμαστε στο εργαστήριο της Πληροφορικής. Συγκροτούνται ομάδες με κριτήριο το κείμενο το οποίο επέλεξαν (βλ. και [Άλλες Εκδοχές](#)). Τα μέλη κάθε ομάδας ακολουθώντας τις προφορικές μας οδηγίες, δίνουν ένα όνομα στην ομάδα τους και αποκαλύπτουν μεταξύ τους τις εικόνες που φαντάστηκαν, για να υπάρχει μεταξύ τους μία βάση επικοινωνίας πάνω στην οποία θα χτίσουν τις εργασίες τους. Διαβάζουν μαζί στην ομάδα το κείμενο, εντοπίζουν τα βασικά στοιχεία της εικόνας του τόπου τον οποίο προβάλλει ο ποιητής και τα σημειώνουν σε ένα τετράδιο. Σημειώνουν, επίσης, ποιον τόπο παρουσιάζει ο ποιητής, ποια εντύπωση δημιουργεί ο τόπος στον ποιητή και ποιος είναι αυτός ο ποιητής.

Στη συνέχεια, κάθε ομάδα ανοίγει έναν φάκελο με το όνομά της στον υπολογιστή που εργάζεται. Έχουμε αποθηκεύσει στην επιφάνεια εργασίας, σε φάκελο με το όνομα της δράσης «Εικόνες της Ελλάδας στην ποίηση», όλα τα κείμενα τα οποία μας έχουν στείλει. Δίνουμε το [2^ο φύλλο εργασίας](#) σε φωτοτυπία (υπάρχει αποθηκευμένο και στον φάκελο) σύμφωνα με το οποίο θα πρέπει κάθε ομάδα να

ανοίξει ένα αρχείο Word. Στο αρχείο αντιγράφουν πρώτα το ποίημα που έχουν επιλέξει και στη συνέχεια μεταφέρουν εκεί με αντιγραφή και επικόλληση τα κείμενα των μελών της ομάδας από τον φάκελο «Εικόνες της Ελλάδας στην ποίηση». Μπορούν να κάνουν εισαγωγή πλαισίου κειμένου και μέσα στο σχήμα που θα επιλέξει το κάθε παιδί, να μεταφέρει το κείμενό του.

Το κάθε μέλος χρωματίζει ή υπογραμμίζει τη λέξη ή τις λέξεις που του προκάλεσαν εντύπωση όπως τις έχει ξεχωρίσει στο κείμενο του. Αυτές τις λέξεις μπορούμε να τις ονομάσουμε «Πύλες», γιατί επέτρεψαν στο κάθε παιδί να περάσει μέσα από αυτές, για να προσεγγίσει το ποίημα. Στο αρχείο φαίνονται το ποίημα και οι διαφορετικές αναγνώσεις των μελών της ομάδας. Πληροφορούμε τις ομάδες ότι στην παρουσίαση θα πρέπει πρώτα να διαβάσουν το ποίημα με ωραία ανάγνωση και έπειτα να ενημερώσουν την ολομέλεια σχετικά με τον τόπο που προβάλλει ο ποιητής, τα βασικά στοιχεία της εικόνας του τόπου αυτού, την ταυτότητα του ποιητή³ και την εντύπωση που δημιουργεί ο τόπος στον ποιητή. Τέλος, θα πρέπει να παρουσιάσουν την προσωπική τους εικόνα.

Ως εργασία για το σπίτι αναθέτουμε να ασχοληθούν με την ανάγνωση του ποιήματος ([3^ο φύλλο εργασίας](#)). Κάθε παιδί, επίσης, θα πρέπει στην παρουσίαση να διαβάσει το κείμενο που έχει γράψει αργά και καθαρά. Η ομάδα θα πρέπει να επιλέξει ποιο παιδί θα απαγγείλει το ποίημα στο εργαστήριο. Ενημερώνουμε ότι η ωραία ανάγνωση αξιολογείται θετικά. Δεν περιμένουμε από την δραστηριότητα αυτή να αποκτήσουν γνώσεις για την ανάγνωση ποιητικών κειμένων. Η δραστηριότητα στοχεύει να παρακινήσει τα παιδιά να διαβάζουν καθαρά τα κείμενά τους κατά την παρουσίαση των εργασιών τους.

2^η ώρα

Παρουσιάζουν οι ομάδες τα κείμενά τους στην οθόνη του εργαστηρίου. Διευκρινίζουμε πριν αρχίσουν οι παρουσιάσεις ότι δεν κρίνουμε αν είναι σωστές ή

³ Δηλαδή να υπενθυμίσουν το όνομά του στην ολομέλεια, παρόλο που φαίνεται το όνομά του στα φωτοτυπημένα κείμενα τα οποία έχουν όλοι στη διάθεσή τους από την αρχή.

λανθασμένες οι προσωπικές αναγνώσεις (χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν ελέγχουμε τις αναγνωστικές αυθαιρεσίες). Θυμίζουμε ότι ο κάθε άνθρωπος αντιδρά σε ένα ποιητικό ερέθισμα διαφορετικά, γιατί έχει διαφορετικά βιώματα. Είναι σημαντικό να μάθουν από αυτήν τη δραστηριότητα ότι το αίσθημα που δημιουργεί το ποίημα για τον κάθε αναγνώστη είναι μοναδικό όπως μοναδική και ανεπανάληπτη είναι η προσωπικότητα του κάθε αναγνώστη.

Καλό είναι να ελέγξουμε πριν την παρουσίαση, σε κάποιο διάλειμμα, αν τα παιδιά έχουν προετοιμαστεί κατάλληλα για την ανάγνωση του ποιήματος. Μετά την παρουσίαση κάθε εργασίας η ολομέλεια μπορεί να θέσει ερωτήματα στην ομάδα που παρουσιάζει σχετικά με την προσωπική τους εντύπωση από το ποίημα ή να διατυπώσει απορίες στον εκπαιδευτικό. Αν εντοπίσουμε παραλείψεις ή σφάλματα στις εργασίες, τα διορθώνουμε διακριτικά. Ακολουθεί η ετεροαξιολόγηση (βλ. [Αξιολόγηση](#)).

3^η και 4^η ώρα

Στη συνέχεια, επιδιώκουμε οι μαθητές/οι μαθήτριες να ανιχνεύσουν μέσα από μία παιγνιώδη δραστηριότητα λέξεις από τις οποίες συγκροτείται μία ποιητική εικόνα. Επιθυμούμε να φέρουμε τα παιδιά σε μία πρώτη επαφή με στοιχεία που δίνουν λογοτεχνικότητα σε ένα κείμενο χωρίς να επιδιώκουμε να εμπλέξουμε τους μαθητές με θεωρία της Λογοτεχνίας.

Δίνουμε το 4^ο φύλλο εργασίας το οποίο αποτελείται από δύο μέρη, [α´](#) και [β´](#). Τα μέλη της ομάδας αναλαμβάνουν ρόλους. Οι ομάδες επεξεργάζονται το κείμενο σε ένα αρχείο παρουσίασης ή επεξεργαστή κειμένου. Υποτίθεται ότι ένα επιτελείο «ειδικών» αναλαμβάνει να εντοπίσει τις λέξεις με τις οποίες σχηματίζεται μία ποιητική εικόνα. Ένας θα γίνει ζωγράφος-ειδικός στα χρώματα, άλλος αρωματοποιός-ειδικός στις μυρωδιές, άλλος αρχιτέκτονας-ειδικός στα κτήρια, άλλος μουσικός-ειδικός στους ήχους και ένας ντετέκτιβ ο οποίος παρακολουθεί και καταγράφει την παρουσία ανθρώπων και ζώων. Κάποιες λέξεις μπορεί να ενδιαφέρουν δύο ή περισσότερους κλάδους, για αυτό κάθε ειδικότητα σημειώνει τις λέξεις που την

αφορούν με διαφορετικό τρόπο δημιουργώντας έναν κώδικα: π.χ. οι ζωγράφοι τις χρωματίζουν, οι μουσικοί τις σημειώνουν με έντονα γράμματα, οι αρχιτέκτονες με πλάγια, οι αρωματοποιοί τις υπογραμμίζουν, ο ντετέκτιβ τις επισημαίνει με κίτρινο. Θα πρέπει το κάθε μέλος ανάλογα με την ειδικότητά του να ανιχνεύσει στο κείμενο τις λέξεις που αντιστοιχούν στον κλάδο του. Επιχειρείται μέσα από ένα παιχνίδι με κώδικες να έρθουν τα παιδιά σε μία πρώτη επαφή με τη λειτουργία της ποιητικής γλώσσας ως ιδιαίτερου γλωσσικού κώδικα. Κάθε κλάδος συμπληρώνει κάτω από το κείμενο το υπόμνημα, στο οποίο δηλώνεται η επεξήγηση της σήμανσης των λέξεων.

Διαπιστώνουν ότι το κείμενο μετά την επεξεργασία παίρνει άλλη όψη. Μέσα από αυτήν τη δραστηριότητα τονίζονται στο κείμενο κάποιες από τις λέξεις τις οποίες χρησιμοποιεί ο ποιητής για να κάνει μία εικόνα τόσο πολύ αισθητή/ζωντανή που μπορείς ακόμα και να τη μυρίσεις. Στη συνέχεια, χρησιμοποιώντας τα στοιχεία που απέφερε η έρευνα, θα πρέπει τα παιδιά να αναζητήσουν στο διαδίκτυο μία εικόνα/φωτογραφία που θα μπορούσε να συνοδεύσει το ποίημα (φύλλο εργασίας 4β). Επίσης, θα πρέπει να ανακοινώσουν στην ολομέλεια ποια ειδικότητα εντόπισε τις περισσότερες λέξεις και ποια ειδικότητα δεν βρήκε στοιχεία από την έρευνα.

5^η ώρα

Γίνεται η παρουσίαση των εργασιών στην αίθουσα με διαδραστικό πίνακα ή φορητό Η/Υ, βιντεοπροβολέα και οθόνη (αν δεν είναι ελεύθερο το εργαστήριο της Πληροφορικής). Οι εργασίες ελέγχονται από την ολομέλεια, η οποία θα κρίνει αν οι ομάδες εντόπισαν όλα τα στοιχεία τα οποία προσφέρει κάθε ποίημα, αν η εικόνα η οποία συνοδεύει το κείμενο ανταποκρίνεται στα στοιχεία της έρευνας και αν η παρουσίαση έγινε σύμφωνα με τις οδηγίες του φύλλου εργασίας. Οι ομάδες θα πρέπει να λάβουν υπόψη τους τα σχόλια των συμμαθητών τους και να κάνουν τις διορθώσεις σε εξωδιδασκτικό χρόνο.

Τελειώνοντας θέτουμε ένα ερώτημα στους μαθητές μας. Αν, κατά τη γνώμη τους μέσα από τη δράση μας ανακαλύψαμε τα υλικά με τα οποία φτιάχνονται τα ποιήματα. Ακόμη κι αν κάποια παιδιά απαντήσουν θετικά, οι περισσότεροι

καταλαβαίνουν πως ο δρόμος είναι μακρύς. Τους εξηγούμε ότι προσπαθήσαμε μέσα από ένα παιχνίδι να ανιχνεύσουμε κάποια στοιχεία για τον τρόπο που συνθέτει ένας ποιητής μία ποιητική εικόνα. Ωστόσο, έχουμε ακόμη δουλειά μέχρι να μάθουμε τα μυστικά της «συνταγής». Ανακοινώνουμε ότι θα γιορτάσουμε το τέλος της δράσης με μία συλλεκτική έκδοση των εργασιών. Θα κάνουμε τις εργασίες ψηφιακό βιβλίο στο ηλεκτρονικό περιβάλλον [issuu](#) και δίνουμε ραντεβού για το επόμενο μάθημα στο εργαστήριο.

Γ' φάση Ιώρα

Με τη βοήθειά μας οι μαθητές/μαθήτριες χρησιμοποιούν το περιβάλλον [issuu](#) για να μετατραπεί η εργασία τους από το αρχείο Word ή το αρχείο παρουσίασης σε ένα ψηφιακό βιβλίο το οποίο θα προβάλουμε στο ιστολόγιο ή στον ιστότοπο του σχολείου. Η προβολή της προσωπικής τους προσέγγισης λειτουργεί ως έναυσμα για συμμετοχή και ανάληψη πρωτοβουλιών. Δίνουμε το [5^ο φύλλο εργασίας](#) στο οποίο υπάρχουν οδηγίες με τα βήματα τα οποία πρέπει να ακολουθήσουν για να μετατραπεί η εργασία τους σε ψηφιακό βιβλίο. Ακολουθεί η παρουσίαση στην ολομέλεια. Καλό είναι η διαδικασία της ανάρτησης του ψηφιακού βιβλίου στον ιστότοπο του σχολείου να γίνει στη διάρκεια διδακτικής ώρας, για να την παρακολουθήσουν οι μαθητές και να εξοικειωθούν με αυτήν.

Αξιολόγηση

Αξιολογείται θετικά η συμμετοχή στις εργασίες, η έγκαιρη ολοκλήρωση των εργασιών και η ικανοποιητική ανταπόκριση στα ζητούμενα. Αξιολογείται επίσης θετικά η ικανοποιητική παρουσίαση των εργασιών και η ικανοποιητική ανάγνωση των ποιημάτων και των εργασιών. Οφείλουμε να λάβουμε υπόψη μας στην αξιολόγηση και τη συνεργασία των μελών στην κάθε ομάδα. Ωστόσο, αν τα παιδιά στο Δημοτικό δεν είχαν ανάλογες εμπειρίες είτε παρουσίασης είτε συνεργασίας σε ομάδες, θα πρέπει να είμαστε επιεικείς στην κρίση μας και να τους δώσουμε ευκαιρίες να εκπαιδευτούν.

Επίσης, εφαρμόζουμε ετεροαξιολόγηση. Αξιολογεί η ολομέλεια προφορικά (για εξοικονόμηση χρόνου) κάθε εργασία. Αξιολογεί την ανταπόκριση στα ζητούμενα του φύλλου εργασίας, σχολιάζει την ποιότητα της παρουσίασης και την ανάγνωση των κειμένων. Δίνουμε χρόνο και στην ομάδα που παρουσιάζει να κάνει κάποια σχόλια για την εργασία π.χ. για τις δυσκολίες που αντιμετώπισαν. Η κάθε ομάδα θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη της τα σχόλια της ολομέλειας και να διορθώνει τις εργασίες, αν κρίνει σωστά τα σχόλια και ο εκπαιδευτικός.

ΣΤ. ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1^ο φύλλο πορείας (ατομικό) *Σα βγεις στον πηγαιμό για την Ιθάκη*

Αγαπητό μου παιδί έχεις στη διάθεσή σου ποιητικά κείμενα τα οποία απεικονίζουν ελληνικά τοπία. Διάβασέ τα...

Κάποιο θα πρέπει να πρόσεξες περισσότερο.

Διάβασέ το πάλι.

Ο ποιητής έχει πλάσει έναν τόπο με λέξεις. Αυτόν τον τόπο μπορείς να τον δεις με τα μάτια σου ανοιχτά;

Κλείσε τα μάτια σου και άφησε τη φαντασία σου ελεύθερη. Αν κοιτάξεις καλά μέσα σου, θα δεις να σχηματίζεται μια εικόνα. Παρατήρησέ τη.

Άνοιξέ τα τώρα **και Γράψε** στο τετράδιό σου **την εικόνα που φαντάστηκες.**

Ποιες λέξεις του ποιήματος ξεχώρισες;

Σημείωσέ τις κι αυτές.

Αργότερα να θυμηθείς να μεταφέρεις ό,τι έγραψες σε ένα αρχείο Word και να το στείλεις στο e-mail μου.

2^ο φύλλο πορείας *Τώρα πλέον είστε ομάδα*

Είμαστε έτοιμοι για δουλειά;

Βρισκόμαστε στο εργαστήριο μπροστά στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές. Αναζητούμε στην επιφάνεια εργασίας τον φάκελο «Εικόνες της Ελλάδας στην ποίηση». Ανοίγουμε τον φάκελο και ψάχνουμε τα περιεχόμενα. Στο αρχείο «Ποιήματα» βρίσκονται τα ποιήματα με τα οποία ασχολούμαστε, στο αρχείο «Κείμενα των παιδιών» βρίσκονται τα κείμενα που στείλατε στο e-mail μου.

Τώρα δημιουργείτε έναν φάκελο με το όνομά της ομάδας σας και μέσα στον φάκελο ανοίγετε ένα αρχείο Word με το όνομα «Αναγνώσεις». Με τον γνωστό τρόπο Αντιγραφή-Επικόλληση μεταφέρετε το ποίημα της ομάδας σας από τον φάκελο «Εικόνες της Ελλάδας στην ποίηση» και συγκεκριμένα από το αρχείο «Ποιήματα» στο αρχείο «Αναγνώσεις». Με τον ίδιο τρόπο μεταφέρετε τα κείμενα των μελών της ομάδας σας από το αρχείο «Κείμενα των παιδιών» στον φάκελο σας.

Διάλειμμα, γιατί είπαμε πολλά...

Ξεκινάμε πάλι.

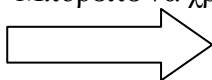
Στο αρχείο «Αναγνώσεις» σε οριζόντια διάταξη σελίδας επιλέγετε \longrightarrow εισαγωγή μετά \longrightarrow πλαίσιο κειμένου και στη συνέχεια, με Αντιγραφή-Επικόλληση, τοποθετείτε σε κάθε πλαίσιο το κείμενο με την εικόνα που έχει φανταστεί το κάθε μέλος της ομάδας.

Όσα μέλη τόσα πλαίσια!

Το κάθε μέλος χρωματίζει ή υπογραμμίζει τη λέξη ή τις λέξεις που του προκάλεσαν εντύπωση, όπως τις έχει ξεχωρίσει στο κείμενο του. Αυτές τις λέξεις μπορούμε να τις ονομάσουμε «Πύλες», γιατί επέτρεψαν στο κάθε παιδί να περάσει μέσα από αυτές, για να προσεγγίσει το ποίημα.

Από εδώ και πέρα συνεχίζετε την πορεία μόνοι σας.

Μπορείτε να χρωματίσετε τα πλαίσια κειμένων, αν επιθυμείτε.

Σκοπός είναι να δείξετε στην ολομέλεια ποιες εικόνες σας δημιούργησε η ανάγνωση του ποιήματος και ποιες λέξεις κυρίως σας προκάλεσαν αυτή την εντύπωση.

Υπενθύμιση

Οι συμμαθητές μας μπορεί να μην έχουν διαβάσει προσεκτικά όλα τα ποιήματα.

Στην παρουσίαση αναφέρουμε:

ποιον τόπο παρουσιάζει ο ποιητής, ποια είναι τα βασικά στοιχεία της εικόνας του τόπου, ποια εντύπωση δημιουργεί ο τόπος στον ποιητή και ποιος είναι αυτός ο ποιητής.

3^ο φύλλο πορείας Στο σπίτι με ησυχία

Διαβάζουμε το ποίημα δυνατά (όχι από μέσα μας), μία-μία τις λέξεις, να τις ακούμε καθαρά.

Το διαβάζουμε ξανά αργά, καθαρά και δυνατά.

Το διαβάζουμε ξανά αργά, καθαρά και δυνατά.

Το διαβάζουμε ξανά αργά, καθαρά και δυνατά.

Διαβάζουμε έντονα τις λέξεις που έχουμε ξεχωρίσει.

Μπορούμε να το διαβάσουμε στην τάξη;;

(Κάνατε δοκιμή τουλάχιστον 6 φορές;)

Διαβάζουμε το κείμενό μας τώρα.

Αν θέλουμε να μας προσέξουν

θα πρέπει να μας ακούσουν.

Ραντεβού στο σχολείο για πρόβα.

Η ομάδα επιλέγει ποιο παιδί θα απαγγείλει το ποίημα στο εργαστήριο.

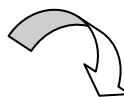
4^ο φύλλο πορείας αναλαμβάνουμε ρόλους α´

Αποστολή

Να ανακαλύψουμε τα υλικά στη μυστική συνταγή ...

Συγκεντρώνονται οι καλύτεροι στο είδος τους ανιχνευτές: ένας ζωγράφος, ένας αρωματοποιός, ένας αρχιτέκτονας, ένας μουσικός και ένας ντετέκτιβ

για να φέρουν σε πέρας μία μυστική αποστολή

να βρουν με ποιες λέξεις φτιάχνει ο ποιητής την εικόνα της Ελλάδας

πρέπει

ο ζωγράφος να εντοπίσει τις λέξεις που δείχνουν χρώματα ή σχήματα

ο αρωματοποιός να εντοπίσει τις λέξεις που δείχνουν μυρωδιές

ο αρχιτέκτονας να εντοπίσει τις λέξεις που δείχνουν κτήρια

ο μουσικός να εντοπίσει τις λέξεις που δείχνουν ήχους

ο ντετέκτιβ με ειδικό μετρητή θερμοκρασίας να εντοπίσει τις λέξεις που δείχνουν

ανθρώπους και ζώα

Οδηγίες

Για τις μυστικές αποστολές χρειάζεται κώδικας επικοινωνίας.

Κάποιες λέξεις μπορεί να ενδιαφέρουν δύο ή περισσότερους κλάδους·

για αυτό κάθε ειδικότητα σημειώνει τις λέξεις που την αφορούν με διαφορετικό τρόπο

ο ζωγράφος τις χρωματίζει

ο αρωματοποιός τις υπογραμμίζει

ο αρχιτέκτονας τις σημειώνει με πλάγια γράμματα

ο μουσικός τις σημειώνει με έντονα γράμματα

ο ντετέκτιβ τις επισημαίνει με κίτρινο χρώμα.

4^ο φύλλο πορείας αναλαμβάνουμε ρόλους β´

το κείμενό μας πήρε άλλη όψη

Τώρα χρησιμοποιούμε τα στοιχεία που απέφερε η έρευνα μας για να αναζητήσουμε μία εικόνα ή φωτογραφία στο διαδίκτυο η οποία θα μπορούσε να συνοδεύσει το ποίημα.

ΠΡΟΣΟΧΗ

Κάθε ειδικότητα συμπληρώνει κάτω από το κείμενο το υπόμνημα στο οποίο δηλώνεται η επεξήγηση της σήμανσης των λέξεων.

Σε ποια συμπεράσματα καταλήξατε; Ποια ειδικότητα εντόπισε τις περισσότερες λέξεις; Ποια ειδικότητα δεν εντόπισε στοιχεία από την έρευνα;

Το κείμενο θα παρουσιαστεί στην ολομέλεια. Είναι όλα εντάξει;

Πρόταση

Τώρα που η αποστολή πλησιάζει στο τέλος της μπορούμε να αποκαλύψουμε τα μυστικά μας. Μπορούμε να πούμε πώς δουλέψαμε

κι αν δυσκολευτήκαμε.

4^ο φύλλο εργασίας (εναλλακτικό) αναλαμβάνουμε ρόλους (βλ. [Άλλες εκδοχές](#))

Το ποιητικό κείμενο που επιλέξατε λόγω του αυξημένου ενδιαφέροντος που έχει προκαλέσει απαιτεί επισταμένη έρευνα. Για τον σκοπό αυτό καλέσαμε ειδικό συνεργείο καταμέτρησης λέξεων από το ηλεκτρονικό περιβάλλον Wordle. Με τη βοήθεια της καθηγήτριάς σας/του καθηγητή σας κάνετε εισαγωγή του κειμένου σας στα εργαστήρια του περιβάλλοντος (αφού επιλέξετε *create*) και καταγράφετε με μεγάλη προσοχή ποιες λέξεις χρησιμοποιεί ο ποιητής πιο συχνά.

Στην παρουσίαση ρωτήστε την ολομέλεια γιατί κατά τη γνώμη τους χρησιμοποιεί ο ποιητής αυτές τις λέξεις πιο συχνά.

5^ο φύλλο πορείας *Θα γίνω βιβλίο κι εγώ*

Με τη βοήθεια της καθηγήτριάς σας/του καθηγητή σας επισκέπτεστε το περιβάλλον [issuu](#) χρησιμοποιώντας το λογαριασμό της/του

επιλέγετε το αρχείο με την εργασία σας και ...

το ανεβάζετε στο περιβάλλον. Το βιβλίο σε λίγα δευτερόλεπτα είναι έτοιμο για να γνωρίσει τη δημοσιότητα.

Τόσο απλά!

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

- Αν κατά τη διαμόρφωση των ομάδων επιλέξουν πολλά παιδιά το ίδιο ποίημα σχηματίζουμε δύο ομάδες. Για να μην είναι κουραστική η παρακολούθηση των εργασιών με τον εντοπισμό παρόμοιων στοιχείων (στην παρουσίαση) και για να προβληθούν και άλλα στοιχεία του ποιήματος δίνουμε στη μία από τις δύο ομάδες ένα [εναλλακτικό 4^ο φύλλο εργασίας](#) (πάλι με μία παιγνιώδη διατύπωση), στο οποίο προτείνουμε να χρησιμοποιήσουμε το περιβάλλον Wordle, για να δούμε ποιες λέξεις έχουν αυξημένη συχνότητα στο ποίημα.
- Αν οι γνώσεις των μαθητών το επιτρέπουν, στο 2^ο φύλλο εργασίας μπορούμε να αξιοποιήσουμε τις «Πύλες» των μαθητών ως υπερσυνδέσεις, για να παραπέμψουν σε εικόνα.
- Αν έχουμε στη διάθεσή μας το εργαστήριο της Πληροφορικής, μπορούμε στο φύλλο εργασίας 4β να παρακινήσουμε τα παιδιά να επεξεργαστούν ψηφιακά τη φωτογραφία η οποία συνοδεύει το ποιητικό κείμενο, αξιοποιώντας με τη συνδρομή του καθηγητή των Εικαστικών του σχολείου ένα πρόγραμμα ζωγραφικής, ώστε να δώσουν έναν προσωπικό χαρακτήρα στην εικόνα της επιλογής τους.
- Η διδακτική πρόταση θα έχει καλύτερα αποτελέσματα, αν στην τάξη λειτουργεί ηλεκτρονική πλατφόρμα Wiki, γιατί τα παιδιά μπορούν να επικοινωνούν ασύγχρονα μεταξύ τους και με τον εκπαιδευτικό, εκτός ωρών διδασκαλίας.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Για κάποιες από τις ώρες διδασκαλίας είναι απαραίτητη η χρήση του εργαστηρίου Πληροφορικής.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελύτης, Οδ. 1986. Η μέθοδος του «Άρα». *Χάρτης* 21-23: 285.

Κονδυλόπουλος, Ιω. 2013. Ένα διήγημα κι εγώ – Ένα διήγημα κι εμείς. Διδακτικό σενάριο για τη Νεοελληνική Λογοτεχνία (Α΄ Γυμνασίου) στο πλαίσιο της Πράξης «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση». Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

Οδηγός Λογοτεχνίας για Δημοτικό και Γυμνάσιο, Νέο Πιλοτικό Πρόγραμμα Σπουδών.

<http://ebooks.edu.gr/info/newsp/%CE%93%CE%BB%CF%8E%CF%83%CF%83%CE%B1%20-%20%CE%9B%CE%BF%CE%B3%CE%BF%CF%84%CE%B5%CF%87%CE%BD%CE%AF%CE%B1/%CE%9F%CE%B4%CE%B7%CE%B3%CF%8C%CF%82%20%CE%9B%CE%BF%CE%B3%CE%BF%CF%84%CE%B5%CF%87%CE%BD%CE%AF%CE%B1%CF%82%20%CE%B3%CE%B9%CE%B1%20%CE%94%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C%20%CE%BA%CE%B1%CE%B9%20%CE%93%CF%85%CE%BC%CE%BD%CE%AC%CF%83%CE%B9%CE%BF.pdf>

Πολέμης, Δ. 2004. «Η μυθικός γοητευτική για μας πατρίς μας». Σχόλιο στην πατριδολατρία του Εμπειρικού. Στο *Η Άνδρος του Ανδρέα Εμπειρικού*, επιμ. Στ. Πετσόπουλος, 27. Αθήνα & Άνδρος: Άγρα & Καίρειος Βιβλιοθήκη.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Άνδρος-Υδρούσα

Κρατώ στο χέρι μου ένα κογχύλι και λέγω μέσα μου Άνδρος-Υδρούσα. [...] Είμαι ταξιδευτής και επιστροφεύς. Φέρνω στην Άνδρο το παιδί μου. Το όνομά του είναι Λεωνίδας. Είναι γερό και πράο. Η ημέρα είναι πανηγυρική. Ο ήλιος λάμπει. Ο αήρ μυρίζει από ανθούς πορτοκαλιάς και λεμονιάς. Το πέλαγος φρικιά. Κορυδαλλοί διασχίζουν τον αιθέρα. Η νήσος αγάλλεται. Η καρδιά μου σκιρτά. Εις την ψυχήν μου τρίζουν και ηχούν βοερά πτερά μεγάλων αρχαγγέλων. Αίφνης από τα σπλάχνα μου ανέρχεται μία φωνή και μέσα σε φως απόλυτον κραυγάζω: «Άνδρος-Υδρούσα, Χαίρε!»

ΑΝΔΡΕΑΣ ΕΜΠΕΡΙΚΟΣ, Γλυφάδα 6-9-1958